

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO
Į S A K Y M A S

DĖL BIRŽŲ REGIONINIO PARKO TVARKYMO PLANO PATVIRTINIMO

2010 m. sausio 28 d. Nr. D1-83

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo (Žin., 1995, Nr. [107-2391](#); 2004, Nr. [21-617](#); 2006, Nr. [66-2429](#); 2007, Nr. [39-1437](#)) 18 straipsniu, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo (Žin., 1993, Nr. [63-1188](#); 2001, Nr. [108-3902](#)) 28 straipsnio 5, 6 dalimis ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 10 d. nutarimo Nr. 503 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą“ (Žin., 2002, Nr. [40-1484](#); 2005, Nr. [150-5481](#)) 1.31 punktu:

1. T v i r t i n u Biržų regioninio parko tvarkymo planą (pridedama)¹.

2. P a v e d u:

2.1. Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos per 15 darbo dienų nuo šio įsakymo įsigaliojimo pateikti įregistruoti Biržų regioninio parko tvarkymo planą Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų registre, per mėnesį nuo šio įsakymo įsigaliojimo pateikti Biržų regioninio parko tvarkymo planą suinteresuotoms ministerijoms, kitoms valstybės institucijoms, Biržų ir Pasvalio rajonų savivaldybių administracijoms;

2.2. Biržų regioninio parko direkcijai organizuoti Biržų regioninio parko tvarkymo plano įgyvendinimą.

APLINKOS MINISTRAS

GEDIMINAS KAZLAUSKAS

---

¹ Biržų regioninio parko tvarkymo plano aiškinamojo rašto pagrindiniai teiginiai skelbiami „Valstybės žiniuose“. Biržų regioninio parko tvarkymo planas skelbiamas „Valstybės žinių“ tinklalapyje (<http://www.valstybes-zinios.lt>) ir Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos tinklalapyje (<http://www.vstt.lt>). Biržų regioninio parko tvarkymo plano originalas saugomas Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos Kadastro skyriuje. Adresas: A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius.

BIRŽŲ REGIONINIO PARKO TVARKYMO PLANO AIŠKINAMOJO RAŠTO PAGRINDINIAI TEIGINIAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Biržų regioninio parko tvarkymo plano sprendinius sudaro tekstinė dalis (aiškinamasis raštas) bei grafinė dalis (tvarkymo plano brėžinys).
2. Biržų regioninio parko tvarkymo plano tikslai:
  - 2.1. nustatyti kraštovaizdžio tvarkymo zonas ir jų reglamentus;
  - 2.2. nustatyti gamtos, kultūros paveldo bei kraštovaizdžio apsaugos kryptis ir priemones;
  - 2.3. nustatyti rekreacinio naudojimo plėtros kryptis ir priemones;
  - 2.4. nustatyti gyvenviečių ir infrastruktūros vystymo kryptis.

II. TERITORIJOS TVARKOMASIS ZONAVIMAS

3. Biržų regioninio parko tvarkymo plane pagal Saugomų teritorijų tipinius apsaugos reglamentus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 19 d. nutarimu Nr. 996 (Žin., 2004, Nr. [131-4704](#)), nustatomos šios kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupės ir kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

3.1. konservacinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos: gamtos ir kultūros paveldo objektų teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje nustatomos griežtos apsaugos (KOn) ir reguliuojamos apsaugos (KOr) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

3.2. miškų ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

3.2.1. ekosistemų apsaugos miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje nustatoma išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo (MEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

3.2.2. rekreacinių miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje nustatomos ekstensyvaus pritaikymo (miško parkų) MRe) ir intensyvaus pritaikymo (poilsio parkų) MRi) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

3.2.3. apsauginių miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje nustatomos bendrojo apsauginio ūkininkavimo (MAb) ir specializuoto apsauginio ūkininkavimo (MA) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

3.3. žemės ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

3.3.1. ekosistemas saugančių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje nustatoma ekosistemas išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo (ŽEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

3.3.2. apsauginių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje nustatoma specializuoto apsauginio ūkininkavimo (ŽAs) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

3.4. kitos paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

3.4.1. kultūros paveldo požiūriu vertingų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje nustatomos kraštovaizdžio išsaugančiojo tvarkymo (GEk) ir kraštovaizdžio pertvarkomojo tvarkymo (GEp) zonos;

3.4.2. apsauginių teritorijų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje nustatomos sugriežtinto geoekologinio reguliavimo (GAe) ir sugriežtinto vizualinio reguliavimo (GAi) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

3.4.3. bendrojo tvarkymo miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje nustatomos ekstensyvaus tvarkymo (GŪe) ir intensyvaus tvarkymo (GŪi) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

3.4.4. rekreacinės paskirties kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje nustatomos subnatūralios (neurbanizuojamos) rekreacinės aplinkos (NRn) ir urbanizuotos rekreacinės aplinkos (NRu) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

3.4.5. pramoninės-komunalinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje nustatoma intensyviai technogenuotos aplinkos pramoninių-komunalinių sklypų (NFu) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

3.4.6. eksploatacinės (gavybinės) paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje nustatoma subnatūralios (neurbanizuojamos) aplinkos eksploatacinių sklypų (NLn) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

3.5. vandens ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

3.5.1. ekosistemas saugančių vandenų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje nustatoma išsaugančio ūkininkavimo (VEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

3.5.2. rekreacinių vandenų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje nustatoma ekstensyvaus rekreacinio pritaikymo (VRe) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

3.5.3. bendrojo naudojimo (bendrosios apsaugos) vandenų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje nustatoma ekstensyvaus apsauginio ūkininkavimo (VAe) kraštovaizdžio tvarkymo zona.

III. GAMTOS APSAUGOS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

4. Pagrindinės Biržų regioninio parko gamtos apsaugos kryptys yra: regioninio parko ekosistemų stabilumo ir geros ekologinės būklės užtikrinimas, gamtinio karkaso ekologinio potencialo stiprinimas, biologinės įvairovės išsaugojimas.

5. Siekiant užtikrinti Biržų regioninio parko ekosistemos stabilumą ir gerą ekologinę būklę bei stiprinti gamtinio karkaso ekologinį potencialą, skatinama:

5.1. siekti vietinės taršos sumažinimo, likviduojant nelegalius sąvartynus ir atliekų sankaupas, vystant ekologišką, tausojančią žemės ūkį; prijungti gyvenamosiose zonose esančius individualius namus prie nuotekų tvarkymo įrenginių; modernizuoti esamus nuotekų tvarkymo įrenginius ir katilines; diegti ekologiškas technologijas vietos gamybos įmonėse;

5.2. konservacinio prioriteto zonose bei intensyvaus karsto zonos II–IV grupių žemėje dirbamą žemę transformuoti į pievas ir ganyklas;

5.3. stiprinti ekosistemų apsaugos funkcijas regioninio parko miškuose;

5.4. atkurti nusausintų teritorijų natūralų hidrologinį režimą, renatūralizuoti sureguliuotas vandens tėkmes;

5.5. skatinti įveisti mišką ir želdinių formavimą ekologinės apsaugos zonoje esančiose monotoniškose agrarinėse teritorijose, pirmiausia tvarkymo plano brėžinyje išskirtuose prioritetinguose plotuose, išskyrus atvejus, kai tai: pažeistų arba sunaikintų vertingas buveines ir augavietes arba kitaip pakenktų biologinei įvairovei; pablogintų kraštovaizdžio apžvalgos sąlygas (žvelgiant nuo pažintinio turizmo maršrutų ir apžvalgos aikštelių); pažeistų paveldo objektų ir kompleksų ryšį su aplinka, pablogintų jų eksponavimo sąlygas;

5.6. stiprinti ekosistemų apsaugos funkcijas miškuose. Siekiant šio tikslo, ūkininkaujant regioninio parko miškuose rekomenduojama: nenaudoti pesticidų ir trąšų, palaikyti būdingą medynų rūšinę sudėtį ir medynų vertikalią struktūrą; atkuriant ir įveisiant mišką formuoti artimos natūraliai rūšinės sudėties mišrius medynus, pirmenybę teikiant savaiminiam atžėlimui; miško želdinimui naudoti tik vietinės kilmės miško dauginamąją medžiagą. Specializuoto apsauginio ūkininkavimo kraštovaizdžio tvarkymo zonoje (MAS) esančiame medelyne galima naudoti nedidelius trąšų kiekius, o išimtiniais atvejais kovai prieš kenkėjus naudoti pesticidus;

5.7. Širvėnos ežerą ir jo pakrantes tvarkyti laikantis šių nuostatų:

5.7.1. tvarkymo plano brėžinyje išskirtoje ekstensyvaus apsauginio ūkininkavimo (VAe) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje gali būti atliekami ežero centrinės dalies ir ežero pietvakarinės pakrantės valymo darbai, siekiant pagerinti poilsio ir pažintinio lankymo

sąlygas;

5.7.2. prieš atliekant ežero valymo darbus centrinėje ežero dalyje, ypač ties Meilės sala ir Astravo dvaru, atlikti povandeninius archeologinius tyrimus;

5.7.3. išsaugančio ūkininkavimo (VEk) kraštovaizdžio tvarkymo zonoje gali būti taikomos tik biologinės įvairovės išsaugojimui ir atkūrimui skirtos priemonės (dalinis viršvandeninės augalijos šalinimas, protakų sukūrimas vandens cirkuliacijos pagerinimui, kt.);

5.8. siekiant stabilizuoti smegduobes ir užtikrinti saugų pažintinį lankymą numatoma:

5.8.1. įrengti drenažinius barjerus aplink smegduobes, pylimus (ariamose žemėje), gyvatvores ir kitas priemones;

5.8.2. prie lankomų smegduobių įrengti nedideles, dekoratyvaus pobūdžio tvoras;

5.9. siekiant apsaugoti regioninio parko paviršių nuo erozijos rekomenduojama:

5.9.1. nenaikinti augalinės dangos šlaituose, esant poreikiui formuoti ir plėsti priešerozinius želdinius (išskyrus 5.5 punkte numatytus atvejus), taikyti kitas specialias šlaitų sutvirtinimo priemones;

5.9.2. statesniuose šlaituose atsisakyti intensyvaus ūkinio naudojimo, ypač arimo, paliekant nuolatinę daugiamečių žolių ar miško dangą;

5.9.3. nepažeisti augalinės dangos raguvų šlaituose bei raguvų gretimybėje, nenaudoti raguvų paviršiniam vandeniui nuleisti;

5.9.4. nevykdyti inžinerinių, statybos darbų šlaitų viršuje, nedidinti apkrovos viršutinėje šlaito dalyje, nekeisti šlaitų profilių;

5.9.5. nedidinti vandens prietakos šlaituose;

5.9.6. atvirus ariamus laukus skaidyti želdiniais, sumažinant defliacijos poveikį (išskyrus 5.5 punkte numatytus atvejus);

5.10. užtikrinti unikalių gamtos objektų apsaugą. Siekiant išsaugoti šiuo metu specialaus apsaugos statuso neturinčius unikalius objektus (Geologų, Klevų ir Velykų duobės, Kiršonių akmuo, Salomėjos šaltinis) inicijuoti jų paskelbimą gamtos paveldo objektais;

5.11. atkurti pažeistus ar sunaikintus gamtos objektus bei kompleksus. Siekiant įgyvendinti šią nuostatą numatoma:

5.11.1. renatūralizuoti Užubalių pelkę;

5.11.2. renatūralizuoti Požemio upelio vagą regioniniame parke;

5.11.3. rekultivuoti išeksplotuotus karjerus Karajimiškio, Valantiškio, Kirdonių kaimų teritorijose, motokroso trasos teritoriją Smaltiškių kaime;

5.11.4. likviduoti apleistų gamybinių kompleksų ir objektų liekanas.

6. Siekiant išsaugoti regioninio parko biologinę įvairovę, rekomenduojama:

6.1. palaikyti natūralias pievas, atviras pelkes, miško aikšteles ir laukymes, ekstensyviai naudojant (ganant, šienaujant) ir šalinant sumedėjusią augaliją;

6.2. formuoti ornitochorinius, entomofilinius ir kanopinių žvėrių mitybos bazę gerinančius želdinius;

6.3. gerinti saugomų šviesamėgių augalų aplinkos sąlygas regioninio parko miškuose, išretinant medynus iki optimalaus skalsumo;

6.4. formuoti retmes brandžiuose medynuose;

6.5. naudoti priemones, skirtas kanopinių žvėrių pašarų išteklių papildymui žiemos metu (kirtimai, kiti ūkiniai darbai); saugoti miško jaunuolynus bei vertingus miškų želdinius nuo žvėrių, aptveriant bendrai ar naudojant atskiriems individams taikomas priemones;

6.6. vietovėms, atitinkančioms gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, taikomas Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 15 d. nutarimu Nr. 276 (Žin., 2004, Nr. [41-1335](#)), nustatytas veiklos reglamentavimas:

6.6.1. Daudžgirių miškas, Padaičių miškas ir Ažuolynės miškas (vietovės, atitinkančios gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus), kuriose saugomos plačialapių ir mišrių miškų (buveinės kodas – 9020) ir pelkėtų lapuočių miškų (buveinės kodas – 9080) buveinės, taikomas Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų

nuostatų 1 priedo IX skyriaus 27 punkte nustatytas veiklos reglamentavimas;

6.6.2. gipso karsto ežerai ir jų apyežerės, Drąseikių kaimo apylinkės ir Karajimiškio kaimo apylinkės (vietovės, atitinkančios gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus), kuriose saugomos gipso karsto ežerų (buveinės kodas – 3090) ir olų (buveinės kodas – 8310) taikomas Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų 1 priedo IV skyriaus 15 ir VIII skyriaus 26 punktuose nustatytas veiklos reglamentavimas;

6.6.3. Pamūšių vietai, atitinkančiai gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, kurioje saugoma stepinių pievų (buveinės kodas – 6211), eutrofinių aukštųjų žolynų (buveinės kodas – 6430), aliuvinių pievų (buveinės kodas – 6450), šienaujama mezofitų pievų (buveinės kodas – 6510), griovų ir šlaitų miškų (buveinės kodas – 9180) buveinės, taikomas Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų 1 priedo VI skyriaus 19, 20 ir IX skyriaus 27 punktuose nustatytas veiklos reglamentavimas.

IV. KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

7. Biržų regioninio parko nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių apsaugos kryptys yra: išsaugojimas vietoje; perkėlimas į muziejus; fiksavimas dokumentuose, jei nėra galimybių išsaugoti natūroje.

8. Pagrindinė nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių apsaugos kryptis yra išsaugojimas vietoje, akcentuojant apsaugą nuo vizualinės taršos, ryšio su kultūrine ir/ar gamtine aplinka palaikymą ir gerinimą bei pritaikymą lankymui.

9. Visi kultūros paveldo objektai (nekilnojamosios kultūros vertybės) ir jų teritorijos saugomi ir tvarkomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu (Žin., 1995, Nr. [3-37](#); 2004, Nr. [153-5571](#)), visi kultūros paveldo objektų tvarkybos darbai kultūros paveldo objektuose ir jų teritorijose reglamentuojami paveldosauginiais teisės aktais, paveldosauginiais specialiaisiais planais, apsaugos reglamentais.

10. Prioritetas teikiamas svarbiausių regioninio parko kultūros paveldo vertybių – Biržų piliavietės, Ažuolpamūšės, Klausučių ir Rinkuškių piliakalnių, Astravo dvaro sodybos, Pabiržės klebonijos ir bažnyčios statinių komplekso, Likėnų parko, Raubonių vandens malūno – tvarkymui.

11. Saugomos archeologinio, mitologinio ir povandeninio paveldo vertybės – Biržų piliavietė, piliakalniai ir senovės gyvenvietės, alkakalniai, kapinynai – tvarkomos taikant griežtos apsaugos režimą (KOn), realizuojant apsaugą mokslinio pažinimo tikslais (Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 4 straipsnio 2.1 punktą). Šios vertybės naudojamos tik išimtinai pažintiniam lankymui bei visuomeninių renginių organizavimui:

11.1. tvarkomi želdynai, pagal būtinybę atliekami kraštovaizdžio kirtimai, taikomos saugų ir vertybei nežalingą lankymą užtikrinančios priemonės;

11.2. automobilių stovėjimo aikštelės gali būti įrengiamos už vertybės teritorijos ribų.

12. Saugomos etnokultūrinio, architektūrinio, inžinerinio ir želdynų paveldo vertybės – dvarų sodybų fragmentai ir parkai, architektūrinio ir inžinerinio požiūriu vertingi statiniai ir statinių kompleksai – tvarkomos taikant reguliuojamos apsaugos (KOr) režimą, realizuojant apsaugą viešojo pažinimo ir naudojimo tikslais (Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 4 straipsnio 2.2 punktą). Šių vertybių apsauga derinama su naudojimu:

12.1. skatinama vykdyti būtinus restauravimo, atkūrimo ir (arba) tvarkymo darbus, pritaikyti visuomenės poreikiams, rekreacijai, įskaitant turizmą;

12.2. tvarkant buvusių dvarų sodybų parkus turi būti užtikrintas biologinių vertybių išsaugojimas ir gera būklė: Astravo ir Daudžgirių dvarų parkuose – šikšnosparnių populiacijų ir buveinių, Mantagailiško dvaro parke – intensyvaus karsto areale susiformavusių šiam regionui itin būdingų plačialapių miškų bendrijų (atitinka Europos Bendrijos svarbos plačialapių ir mišriųjų miškų buveinių (9020) tipą).

13. Saugomos istorinio, memorialinio ir nekilnojamojo dailės paveldo vertybės – kapai ir neveikiančios kapinės, paminklai, istorinės vietos, sodybos ir pastatai, koplytėlės, kryžiai, kolpytstulpiai ir stogastulpiai – tvarkomos taikant griežtos apsaugos (KOn) režimą, realizuojant apsaugą viešosios pagarbos tikslais (Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 4 straipsnio 2.3 punktas). Šiose vertybėse:

13.1. skatinant ir aktyvinant pažintinį lankymą tvarkomi želdynai, kuriama ir (arba) plėtojama pažintiniam lankymui būtina infrastruktūra;

13.2. atsižvelgiant į visuomenės poreikius, gali būti atliekami sunykusių ar pažeistų kultūros paveldo vertybių atkūrimo darbai.

14. Pagrindinė regioninio parko urbanistinio paveldo vertybė – Biržų miesto istorinė dalis (UV4) – atsižvelgiant į paminklinę vertę ir urbanistinio draustinio statusą tvarkoma taikant kraštovaizdžio išsaugančiojo tvarkymo zonos (GEK) reglamentą, įgyvendinant paveldosauginio specialiojo plano sprendinius.

15. Nematerialiojo paveldo apsaugos srityje prioritetas teikiamas senųjų amatų bei verslų, vietos tradicijų ir kulinarinio paveldo, smulkiųjų vietovardžių ir vandenvardžių išsaugojimui ir gaivinimui.

16. Vykdamas Biržų regioninio parko kultūros paveldo tyrimus, prioritetas teikiamas archeologinio, povandeninio, etnokultūrinio, mitologinio, istorinio, taip pat nematerialiojo paveldo tyrimams:

16.1. archeologinio paveldo tyrimų srityje prioritetas teikiamas viduramžių ir naujųjų laikų kaimaviečių bei laidojimo vietų (senkapių) paieškai;

16.2. pagrindinis povandeninio paveldo paieškų arealas yra Širvėnos ežeras;

16.3. architektūrinio ir želdynų paveldo tyrimų srityje prioritetas teikiamas dvarų ir palivarkų sodybų vertingųjų savybių fiksavimui ir išsaugojimui;

16.4. etnokultūrinio paveldo tyrimų srityje prioritetas teikiamas kraštą ir jo tradicijas reprezentuojančių etnografinių sodybų ir (arba) pastatų paieškai;

16.5. mitologinio paveldo tyrimų srityje prioritetas teikiamas archyvinių duomenų apie nežvalgytas ir (arba) tikslintinas šventvietes paieškai;

16.6. istorinio paveldo tyrimų srityje prioritetas teikiamas Biržų mieste esančio istorijos paveldo (įvykių vietų, statinių ir kt.) vertybių nustatymui ir ištyrimui;

16.7. nematerialiojo paveldo tyrimų srityje prioritetas teikiamas senųjų tradicijų, amatų ir tautosakos gilesniam pažinimui, taip pat smulkiųjų vietovardžių ir vandenvardžių fiksavimui.

17. Remiantis atlikta Biržų regioninio parko kultūros paveldo vertybių analize, rekomenduojama inicijuoti į valstybės ar savivaldybių nekilnojamojo kultūros vertybių registrus neįtrauktų vertybių ištyrimo, vertingųjų savybių patikslinimo darbus bei atitinkamo vertei specialaus apsaugos statuso suteikimą.

V. KULTŪRINIO KRAŠTOVAIZDŽIO APSAUGOS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

18. Biržų regioninio parko kraštovaizdžio apsaugos kryptys yra: tradicinio kraštovaizdžio išsaugojimas ir atkūrimas, prioritetą teikiant autentiškų tradicinio kraštovaizdžio struktūrų bei elementų išsaugojimui; kraštovaizdžio raiškumo ir estetinės vertės išsaugojimas bei didinimas.

19. Biržų regioninio parko tradicinio kraštovaizdžio struktūros ir elementai yra šie:

19.1. tradicinės ekstensyvos žemėnaudos suformuota žemėnauda upių slėniuose ir intensyvaus karsto zonose;

19.2. Biržų miesto istorinės dalies urbanistinė struktūra;

19.3. iki XX a. vidurio susiformavęs kelių tinklas ir jo elementai;

19.4. tradicinės architektūros statiniai ir elementai;

19.5. atskiri tradicinio kraštovaizdžio elementai – gamtos ir kultūros paveldo objektai, pavieniai medžiai, kryžiai, akmenys, žemėvaldos ir žemėnaudos ribos, kt.

20. Siekiant atkurti tradicinį kraštovaizdį, tvarkymo plane pažymėtose vietose

numatoma likviduoti karjerus ir gamybinių kompleksų liekanas.

21. Vykdam kraštovaizdžio monitoringą, pagrindinį dėmesį rekomenduojama skirti žemės dangos, taip pat linijinių ir taškinių kraštovaizdžio elementų bei užstatymo pokyčiams.

VI. REKREACINIO NAUDOJIMO PLĖTROS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

22. Biržų regioninio parko rekreacinio naudojimo plėtros kryptys yra šios: pažintinio turizmo, kurortinio gydymo, poilsavimo gamtoje infrastruktūros, regioninio parko informacinės sistemos vystymas; rekreacijos galimybių įvairovės didinimas.

23. Rekreacinis naudojimas Biržų regioniniame parke vystomas laikantis šių nuostatų:

23.1. prioritetinės rekreacijos rūšys regioniniame parke yra pažintinis turizmas ir poilsis gamtoje;

23.2. pagrindiniai vystytini rekreacinio aptarnavimo arealai regioniniame parke yra Biržų miestas ir Likėnai–Pabiržė;

23.3. konservacinio prioriteto zonose vystomas pažintinis turizmas ir mokomasis lankymas;

23.4. rekreaciniai ištekliai turi būti naudojami taip, kad nenukentėtų, neblogėtų jų kokybė, prioritetas teikiamas tradiciniams, su etnokultūra susijusiems rekreacinių išteklių naudojimo būdams, pirmiausia pažintiniam ir kaimo turizmui.

24. Siekiant sudaryti sąlygas turizmui, tvarkymo plane:

24.1. pažymėtose vietose numatyta įrengti poilsio kompleksus, gydyklas, kempingus, poilsivietes, pažintinius takus, atokvėpio vietas, apžvalgos bokštus, automobilių stovėjimo aikšteles;

24.2. numatyta turizmo trasų sistema lankytinoms regioninio parko vietoms ir objektams pasiekti. Ją sudaro tvarkymo plano brėžinyje pažymėtos:

24.2.1. reprezentacinio žiedinio Biržų regioninio parko automobilių ir dviračių turizmo maršruto trasos;

24.2.2. tranzitinių automobilių ir dviračių turizmo trasų atkarpos: tarptautinio (dviračių turizmo) nacionalinio („Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“), regioninės („Vidurio Lietuvos parkų žiedas“, „Šiaurės Aukštaitijos dviračių žiedas“, „Biržų krašto žiedas“) turizmo maršrutų bei trumpinamoji atkarpa Jokūbiškiai–Klausučiai–Biržai–Parovėja;

24.2.3. vandens turizmo trasos Apasčios ir Tatulos upėmis.

25. Poilsivietės, stovyklavietės, kempingai, poilsio kompleksai gali būti įrengiami tik tvarkymo plane numatytose vietose ir teritorijose.

26. Turizmo trasos, pažintiniai ir mokomieji takai, automobilių stovėjimo aikštelės, atokvėpio vietas, apžvalgos bokštai, informaciniai stendai prie turizmo trasų ir lankomų objektų esant poreikiui gali būti įrengiami ir tvarkymo plane nenumatytose vietose.

VII. GYVENAMŲJŲ VIETŲVIŲ INFRASTRUKTŪROS IR PLĖTROS KRYPTYS

27. Pagrindinis gyvenamųjų vietovių infrastruktūros plėtros Biržų regioniniame parke principas – kompaktiškų gyvenviečių renovacija ir infrastruktūros tobulinimas, siekiant geriau patenkinti vietos gyventojų ir lankytojų reikmes.

28. Skatinama įrengti šiuolaikinę technologijos lygį atitinkančius inžinerinius tinklus kompaktiškose regioninio parko gyvenamosiose vietovėse. Likusioje teritorijoje rekomenduojamos individualios vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemos.

29. Skatinamas kompaktiškų gyvenamųjų vietovių kelių, gatvių bei aikščių dangos gerinimas.

30. Prioritetas teikiamas inžinerinei įrangai, kuo mažiau keičiančiai tradicinį gyvenvietės vaizdą bei esamą kraštovaizdžio pobūdį.

31. Gyvenamųjų vietovių plėtra (esamo užstatymo sutankinimas, naujų pastatų statyba) galima bendrojo tvarkymo miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių ekstensyvaus (GŪe) ir

intensyvaus (GŪi) tvarkymo, apsauginių teritorijų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių sugriežtinto vizualinio reguliavimo (GAi) ir sugriežtinto geokologinio reguliavimo (GAe) kraštovaizdžio tvarkymo zonose.

32. Regioniniame parke esantys magistraliniai, krašto ir rajoniniai keliai tvarkomi pagal Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo (Žin., 2000, Nr. [92-2883](#); 2007, Nr. [128-5213](#)), Kelių priežiūros tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. vasario 11 d. nutarimu Nr. 155 (Žin., 2004, Nr. [25-771](#)), ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių valstybinės reikšmės kelių priežiūrą, reikalavimus.

33. Tvarkant regioniniame parke esančius kelius, rekomenduojama pirmenybę teikti tvarkymo plano brėžinyje numatytoms atkarpoms ir numatytų pažintinio turizmo trasų, privažiavimų prie lankomų objektų įrengimui.
